

SOCIALFÖRVALTNINGEN

AVDELNINGEN FÖR STADSÖVERGRIPANDE SOCIALA FRÅGOR
SEKTIONEN FÖR ORGANISATIONS- OCH FÖRENINGSTÖD

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 1.7-0023/2011
SON 2011-03-24
SID 1 (17)
2011-02-23

Handläggare: Ola Jeremiasen
Telefon: 08-508 25 077

Till
Socialnämnden

Slutrapporter till Länsstyrelsen i Stockholms län

Utvecklingsmedel för stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld, år 2007-2009

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Sammanfattning

Regeringen har avsatt 109 miljoner kronor årligen för åren 2007-2010 för att förstärka och utveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn. Länsstyrelsen i Stockholms län har fått drygt 20 miljoner kronor per år att fördela. Under perioden år 2007-2009 ansökte och beviljades socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, i samarbete med frivilligorganisationer i Stockholms stad, utvecklingsmedel för olika projekt. Enligt Länsstyrelsen i Stockholms län ska projekten slutrapporteras under år 2011. I detta ärende slutrapporteras sex projekt.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Ärendet

Under perioden år 2007-2009 beviljades socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) i samarbete med frivilligorganisationer i Stockholms stad utvecklingsmedel av Länsstyrelsen i Stockholms län för flera projekt, i syfte att stödja våldsutsatta kvinnor och barn. Av dessa projekt har sex stycken avslutats under år 2010-2011 och ska därmed slutrapporteras till Länsstyrelsen i Stockholms län. Dessa sex projekt har samtidigt fått beslut om bidrag för fortsatt verksamhet år 2011; tidigare projektperiod ska trots detta slutrapporteras till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Bakgrund

Regeringen har avsatt omkring 109 miljoner kronor årligen för åren 2007-2010 för att förstärka och utveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn. Länsstyrelsen i Stockholms län har fått cirka 20 miljoner kronor per år att fördela. Dessa utvecklingsmedel kan endast sökas av kommuner.

I regeringens mål anges att socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld långsiktigt ska förbättras och kvalitetsutvecklas. Kommunernas arbete ska bli mer målinriktat, strukturerat och samordnat.

Kommunen kan ansöka om utvecklingsmedel, till både kommunal och ideell verksamhet för att:

- utveckla stöd- och behandlingsinsatser,
- utveckla det förebyggande arbetet till exempel genom utbildning och opinionsutbildning, samt
- utveckla kommunens organisation för att bättre kunna möta behov och för att säkerställa det långsiktiga arbetet i kommunen.

Målgrupper för verksamheter som får stöd är: våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld, våldsutsatta kvinnor med funktionshinder, med missbruksproblem och med utländsk bakgrund samt äldre kvinnor. Socialdepartementet har även gett möjlighet att söka medel till verksamheter för män som utövar våld och till verksamheter mot våld i samkönade relationer.

Kommunen ska ansvara för ansökan om utvecklingsmedel men samverkan med andra parter uppmuntras, som till exempel kvinnojourer och andra kommuner.

Sedan år 2007 har Stockholms stad årligen beviljats utvecklingsmedel för flera olika projekt av Länsstyrelsen i Stockholms län. Under hösten år 2009 beviljade länsstyrelsen socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, i samarbete med frivilligsektorn, 7,8 miljoner kronor för tretton olika projekt.

Samtliga projekt som beviljades utvecklingsmedel av länsstyrelsen under år 2007-2009 ska slutrapporteras efter avslutad projektperiod. Projekten har olika start- och slutdatum vilket medför att slutrapporteringen av beviljade utvecklingsmedel sker vid olika tillfällen under år 2011. I detta ärende slutrapporteras sex av tretton projekt.

Samtliga projekt som slutrapporteras i detta ärende beviljades utvecklingsmedel av Länsstyrelsen i Stockholms län under år 2010 för verksamhet år 2011 och pågår därför fortfarande. Beviljade medel år 2010 ska slutrapporteras i december månad år 2011.

Slutrapporter

Slutrapporterna grundar sig på information inhämtad från föreningarna som tillsammans med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansökte om utvecklingsmedel. Föreningarna använde länsstyrelsens mall för slutrapportering. Förvaltningen har i vissa fall tagit en muntlig kontakt med verksamhetsansvariga för komplettering av slutrapporterna.

1. Hantverkspedagog och Mötesplats/gruppverksamhet inom Unga Kvinnors Värn

Föreningen Unga Kvinnors Värn

Unga Kvinnors Värn (UKV) är ett kris- och motivationshem med kvalificerat psykosocialt stöd för utsatta kvinnor. UKV är en fristående stiftelse med anknytning till Svenska kyrkan. Verksamheten finansieras i huvudsak via vårdavgifter samt fond- och gävomedel. UKV erhåller sedan år 2005 ett ekonomiskt stöd från SAN som uppgår till 700 000 kronor per år.

UKV driver ett skyddat boende med nio platser för utsatta kvinnor i åldern 18-30 år. Verksamheten erbjuder krishantering, stödjande och motiverande samtal till kvinnor som blivit utsatta för psykiska eller fysiska övergrepp och till misshandlade och/eller hotade kvinnor i behov av skydd. UKV har även miljöterapeutiskt arbete med exempelvis pedagogiskt kök, skapande verksamhet och motion.

Ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län

År 2009 ansökte SAN, i samarbete med UKV, om utvecklingsmedel för ett projekt med två olika inriktningar. Den första innefattade att kvalitetsutveckla en befintlig verksamhet inom UKV genom fortsatt anställning av en hantverkspedagog.

Genom hantverkspedagogen avsåg UKV att erbjuda en skapande verksamhet för de boende kvinnorna i syfte att stärka deras självförtroende och stödja dem i att hitta sina egna resurser. En annan målsättning var att skapa en meningsfull vardag för de kvinnor som på grund av hot inte kunde vistas utanför boendet.

Den andra inriktningen innefattade att utveckla ett långsiktigt stöd till våldsutsatta kvinnor genom skapandet av en mötesplats/gruppverksamhet för de boende på UKV. Projektet riktade sig även till kvinnor som bodde eller hade bott på andra skyddade boenden. Inom projektet mötesplats/gruppverksamhet ville UKV bland annat erbjuda gruppverksamhet en gång per vecka för att stärka kvinnornas resurser och självförtroende.

Länsstyrelsen beslutade 2009-09-10 att bevilja SAN och UKV 270 000 kronor för att utveckla verksamheten inom UKV. Beviljade medel skulle användas till följande.

- Delfinansiering av lön till hantverkspedagog
- Delfinansiering av lön till 2 övriga pedagoger

Projektperiod

2009-09-15 – 2010-09-14

Projektets erfarenheter

Cirka 50 kvinnor kom i kontakt med *hantverkspedagogverksamheten* under projektperioden och utnyttjade den. Det visade sig vara ett viktigt inslag i vardagen, särskilt för de kvinnor som vistades på UKV dagtid.

Hantverkspedagogen lyckades även hitta friskvårdsaktiviteter för de boende. UKV bjöd bland annat in en instruktör som utbildade kvinnorna i feministiskt självförsvar vilket var uppskattat.

UKV hade dock bitvis svårt att fånga upp kvinnorna gemensamt under dagtid till hantverkspedagogverksamheten då många mådde mycket dåligt och befann sig i kris. Kvinnorna hade i vissa fall vänt på dygnet på grund av sömnsvårigheter. Hantverkspedagogen valde då att arbeta med individuella uppgifter och försökte anpassa sig till enskilda behov. Kvinnorna gavs möjlighet till att arbeta med

skapande verksamhet för att uttrycka kreativitet, i syfte att stärka det egna självförtroendet men också finna gemenskap och meningsfullhet.

Mötesplats/gruppverksamhet var ett uppskattat forum för deltagarna att träffas i och dela erfarenheter. Gruppen träffades en gång i veckan och gjorde saker tillsammans. Varannan vecka erbjöds meningsfulla aktiviteter och varannan vecka träffades gruppen för samtal kring olika teman. Möjligheten att göra stimulerande saker och få intressanta erfarenheter var enligt deltagarna viktigt för att skapa hopp inför framtiden. Ett hinder i gruppverksamheten var att det emellanåt var få deltagare på grund av kvinnornas hälsotillstånd. Rekryteringsbasen var även begränsad det första året då UKV inte hade tid att arbeta med marknadsföring och information om gruppverksamheten.

I de utvärderingar som genomfördes uttryckte deltagarna att forumet uppfyllt deras förväntningar. De hade fått och gett råd som upplevdes betydelsefulla för deras livssituation. De uttryckte även att forumet bidragit till att skingra ensamheten, även om gruppen inte kunde ersätta familjen. Gruppen bestod under större delen av projektperioden av tre-fyra deltagare, vilket av projektledarna uppfattades som alltför få.

Under juni månad år 2010 beslutade Länsstyrelsen i Stockholms län om fortsatt utvecklingsmedel till SAN och UKV för projektet *Hantverkspedagog och Mötesplats/gruppverksamhet inom Unga Kvinnors Värn*. Projektet pågår och slutdatum för projektet är 2011-09-14.

2. Stödboende för våldsutsatta kvinnor/unga kvinnor, fortsatta utvecklingsmedel till Terrafem

Föreningen Terrafem

Terrafem är en partipolitisk och religiöst obunden förening som bedriver arbete för att stärka och stödja flickor och kvinnor av utländsk härkomst, som utsätts för mäns våld. Terrafem är en rikstäckande förening med fyra lokala fristående föreningar i Stockholm, Göteborg, Uppsala och Eskilstuna. Terrafem bedriver sedan år 2004 Tjejhus, ett skyddat boende med plats för fem unga kvinnor 18-26 år som utsätts för hedersrelaterat våld.

Ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län

Under år 2007, 2008 och 2009 ansökte SAN, i samarbete med Terrafem, om utvecklingsmedel för att bygga upp och driva ett stödboende för kvinnor av utländsk härkomst.

I ansökan år 2007 framfördes att många av de kvinnor/unga kvinnor som bodde på skyddade boenden, efter en tid hade behov av att ta nästa steg mot ökad självständighet och återanpassning till samhället men med fortsatt professionellt stöd. Terrafem ansåg att det behövdes en boendeform där dessa kvinnor/unga kvinnor kunde ta ett ökat ansvar för sitt dagliga liv, samtidigt som de kunde undvika isolering och få relevant stöd vid behov, ett så kallat stödboende eller steg 2-boende.

Länsstyrelsen beslutade under perioden år 2007-2009 att bevilja SAN och Terrafem sammanlagt 2,7 miljoner kronor för att utveckla ett stödboende inom Terrafem. Beviljade medel skulle användas till följande.

- Starta upp och erbjuda steg 2-boende för kvinnor
- Ett kontinuerligt stöd ska dagligen erbjudas till de boende
- Medfinansiering av lön till stödboendets personal
- Medfinansiering av stödboendets övriga driftskostnader

Projektperiod

2007-12-17 – 2010-12-16

Projektets erfarenheter

Terrafem invigde stödboendet med 16 platser den 21 januari år 2008. Stödboendet var till för kvinnor av utländsk härkomst som hade utsatts för våld. Boendeformen innebar ett tidsbegränsat boende i egen lägenhet med stöd av personal under dagtid. Varje kvinna som kom till stödboendet var tvungen att ha kontakt med socialtjänsten. Stödinsatser gavs inom följande områden.

- I kris - genom stödsamtal med utgångspunkt i kvinnojourernas idé om stöd kvinna till kvinna.
- I vardagen, med allt praktiskt som är relaterat till ett första eget boende.
- Gemensamma sociala aktiviteter och informativa föreläsningar med efterföljande reflekterande diskussioner.
- Planering för framtiden gällande boende, studier och arbete.

Under år 2008/2009 var Terrafem föremål för utredning av dels länsstyrelsen, dels förvaltningen. Anledningen till detta var att förvaltningen i en skrivelse till länsstyrelsen riktat allvarlig kritik mot Terrafems verksamhet. I skrivelsen framfördes kritik inom tre olika områden: etiska överträdelser, misstanke om ekonomiska oegentligheter och misstanke om brott av annan karaktär (olaglig läkemedelsdistribution). Informationen hade kommit till förvaltningens kännedom genom upplysningar bland annat från samarbetspartners till Terrafem.

I länsstyrelsens och förvaltningens utredningar konstaterades att det inte fanns skäl till att rikta kritik avseende den ekonomiska hanteringen. Vad gällde läkemedelshantering hänvisade länsstyrelsen till polismyndigheten och Socialstyrelsen som ansvariga inom området. Förvaltningen såg allvarligt på de uppgifter som framkommit om verksamhetsledarens förhållningssätt och attityder och förutsatte att Terrafem internt tog upp dessa frågor.

Ett krav som förvaltningen ansåg nödvändigt för att SAN fortsättningsvis skulle samarbeta med Terrafem, var att ett samarbetsavtal skrevs mellan förvaltningen och Terrafem. Terrafem accepterade och undertecknade samarbetsavtalet. 2009-04-07 tog länsstyrelsen beslut om utvecklingsmedel för resterande månader år 2009 till projekt stödboende. Projektet beviljades 675 000 kr för att driva 10 lägenheter och stöd till de unga som bor i dessa.

Sedan utredningarna och samarbetsavtalet har förvaltningen och Terrafem haft regelbundna träffar för att prata om projektets utförande. Efter att antalet lägenheter minskade från 16 till 10 stycken ökade antalet stödåtgärder för kvinnorna som bodde i lägenheterna. Stödinsatserna bestod bland annat av planeringsmöten, stödsamtal och tjejgruppskvällar. Minskningen av antalet lägenheter i kombination med en ökning av antalet stödinsatser medförde att projektet fick en högre kvalitet. Under år 2010 sa Terrafem upp ytterligare tre lägenheter inom stödboendet för att frigöra ännu mer resurser för stödinsatser.

Under projektperioden märkte Terrafem en ökning av kvinnor i verksamheten vars behov var väldigt omfattande. Terrafem menar att vissa kvinnor egentligen skulle bott i skyddade boende istället för i stödboende. Detta medförde att Terrafems stödboende successivt övergick till att likna ett skyddat boende under projektperioden, vilket blev en svår utmaning för Terrafem.

Sedan invigning och fram till 2010-12-16 bodde 42 kvinnor i Terrafems stödboende. I genomsnitt bodde kvinnorna i sju månader. Av dessa har 39 flyttat ut från stödboendet till följande.

Boendeform	Antal
Eget boende	8
Med pojkvän	3
Andrahands lgh	23
Avlidit	1
Saknar info	4

Av de 42 kvinnor som bor eller bodde i stödlägenheterna och som inte hade arbete när de flyttade in gör idag följande.

Sysselsättning	Antal
Arbetar	21
Studerar	10
Mammaledig	3
Sjukskriven	1
Saknar info	7

Terrafem genomförde muntliga utvärderingar med kvinnorna i stödboendet. Utvärderingen visade att kvinnorna var mycket nöjda med verksamheten. De hade dock önskemål om att ses oftare och att det skulle finnas personal på boendet under natten.

Under juni månad år 2010 beslutade Länsstyrelsen i Stockholms län om fortsatt utvecklingsmedel till SAN och Terrafem för projektet *Stödboende för våldsutsatta kvinnor/unga kvinnor, fortsatta utvecklingsmedel till Terrafem*. Projektet pågår och slutdatum för projektet är 2011-12-16.

3. Förstärkningsmedel till Terrafem Stockholm

Föreningen Terrafem Stockholm

Terrafem Stockholm erbjuder psykosocialt, praktiskt och juridiskt stöd till kvinnor med utländsk härkomst i Stockholm. Organisationens jourkvinnor tar emot samtal i en rikstäckande jourtelefon som erbjuder stöd på 43 olika språk. Varje år kommer det, enligt uppgift från organisationen, in tusentals samtal från utsatta kvinnor. När ett samtal tas emot påbörjas ett arbete som innehåller många olika former av stöd. Utöver den direkta jourverksamheten riktad till utsatta kvinnor ges även råd till organisationer och myndigheter i frågor som rör våld.

Terrafem Stockholm erhåller sedan år 2006 ekonomiskt stöd från OFU. För år 2011 erhöll organisationen 287 000 kronor i verksamhetsbidrag. Medlen avser att täcka kostnader för lokal och en deltidsanställd volontärsamordnare/ verksamhetsledare.

Ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län

År 2009 ansökte SAN, i samarbete med Terrafem Stockholm, om utvecklingsmedel för att genomföra en rekrytering av volontärer och utbildningsåtgärder inom Terrafem Stockholm.

Terrafem Stockholm uppgav i ansökan att vissa språk hos de stödsökande kvinnorna var överrepresenterade, vilket skapade en snedvriden arbetsbelastning. Organisationen behövde en förstärkning av volontärer som pratade dessa språk och avsåg att genomföra en rekryteringssatsning främst mot kvinnor som talade de överrepresenterade språken samt planerade att kvalitetssäkra verksamheten genom att erbjuda dem utbildning. Terrafem Stockholm beskrev även ett behov av att ytterligare säkerställa den juridiska kompetensen bland de jourkvinnor som svarade i juristjouren. Detta skulle vara möjligt genom en specifik utbildningssatsning inom detta område.

För att genomföra rekryteringen och utbildningssatsningarna behövdes en person anställas på halvtid. Den anställda skulle tala ett av de vanligast förekommande språken samt ha en relevant utbildning. Den anställda skulle samordna jourverksamheten, juristerna, volontärerna samt utbildningssatsningarna.

Länsstyrelsen beslutade 2009-09-10 att bevilja SAN och Terrafem Stockholm 350 000 kronor för att utveckla verksamheten inom Terrafem Stockholm. Beviljade medel skulle användas till följande.

- Medfinansiering av lön för en heltidsanställning
- Medfinansiering av lokalhyra
- Medfinansiering av handledare

Projektperiod

2010-01-01 – 2010-12-31

Projektets erfarenheter

Terrafem Stockholms heltidsanställda samordnare medförde att stödåtgärderna för de utsatta kvinnorna ökade under projektperioden. Sammanlagt erhöll 317 kvinnor stöd och 242 av dessa erhöll juridisk rådgivning. Sammanlagt genomförde Terrafem Stockholm 2 950 stödåtgärder under projektperioden. Terrafem Stockholms jourtelefon var öppen två timmar varje dag under 227 dagar. Under år 2010 utbildade Terrafem Stockholm 28 volontärer som genomgick grundläggande utbildning (sju träffar). En utbildning för juristerna genomfördes där även juridikstuderande som är aktiva i juristjouren deltog. Personal erhöll handledning varannan vecka och volontärer erhöll handledning vid tre tillfällen under året. Handledningen fungerade bra enligt verksamhetsansvarig och var en viktig del för projektets genomförande.

Terrafem Stockholm anser att den främsta framgångsfaktorn i projektet var att ha en heltidsanställd jurist och verksamhetsledare som behärskade ett vanligt förekommande språk. Detta ledde till att fler jourkvinnor rekryterades och samordningen kring dem fungerade bättre, vilket i sin tur gav möjlighet till att möta utsatta kvinnors behov.

Under juni månad år 2010 beslutade Länsstyrelsen i Stockholms län om fortsatt utvecklingsmedel till SAN och Terrafem Stockholm för projektet *Förstärkningsmedel till Terrafem Stockholm*. Projektet pågår och slutdatum för projektet är 2011-12-31.

4. Q-jouren, kvinnojour för missbrukande kvinnor inom RFHL Stockholm

Föreningen RFHL Stockholm

Riksförbundet för hjälp åt narkotika och läkemedelsberoende (RFHL) är ett förbund av föreningar och medborgare som tillsammans verkar för ett samhälle utan missbruk och beroende. RFHL Stockholm är en lokalförening och har under de senaste årtiondena mest arbetat med kvinnor i missbruk genom olika typer av boenden och stödverksamheter.

Ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län

Under år 2007, 2008 och 2009 ansökte SAN, i samarbete med RFHL Stockholm, om bidrag för att bygga upp en kvinnojour för våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik och etablera och driva ett skyddat boende för målgruppen.

I ansökan år 2007 framfördes att kvinnor som utsattes för våld och hade en egen missbruksproblematik inte kunde tas emot på kvinnojourerna i länet eller på Kriscentrum för kvinnor. Anledning till detta var bland annat att på skyddade boenden fanns kvinnor med barn och jourerna samt Kriscentrum saknade resurser för att ta hand om missbruksproblematiken.

Länsstyrelsen beslutade år 2007, 2008 och 2009 att bevilja SAN och RFHL Stockholm sammanlagt 5,2 miljoner kronor för att utveckla en kvinnojour inom RFHL Stockholm. Beviljade medel skulle användas till följande.

- Bygga upp en kvinnojour för våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik.
- Etablera och driva ett skyddat boende för målgruppen.

Projektperiod

2008-01-15 – 2011-01-14

Projektets erfarenheter

Efter beviljade utvecklingsmedel från länsstyrelsen startade RFHL Stockholm kvinnojouren Q-jouren den 19 april år 2009. Q-jouren är en kvinnojour med ett skyddat boende med plats för fem kvinnor. Utöver boendet och kvinnojouren arbetar Q-jouren med att föreläsa och sprida information om deras målgrupp.

Under första året bodde 22 kvinnor på Q-jouren, vilket innebar en beläggning på 80 %. Beläggningen minskade lite under sommaren år 2010, vilket Q-jouren tror berodde på att de är ett dyrare alternativ än andra skyddade boende samt att de behöver förbättra marknadsföringen av sin verksamhet.

Q-jouren har positiva erfarenheter av satsningen på en liten enhet med plats för fem kvinnor. Bland annat gav det kvinnorna den tid de behövde för att våga förändra sin situation. Negativa effekter av en mindre enhet var till exempel när det kom in droger på Q-jouren. Detta påverkade hela enheten och var något som Q-jouren fick arbeta mycket med. En svårighet som Q-jouren upplevde var att slussa kvinnorna vidare till andra lämpliga boendeformer. De menar att det finns en stor okunskap hos myndigheter gällande våld i nära relation, vilket försvårar möjligheten till förändring för den enskilda kvinnan.

Utöver det skyddade boendet bedrev Q-jouren stödverksamhet för utsatta kvinnor. Under projektperioden hade Q-jouren kontakt med 118 kvinnor, varav cirka 40 kvinnor var längre kontakter. Stödåtgärderna bestod av kontinuerliga samtal på Q-jouren, stödsamtal via telefon, stöd i kontakt med myndigheter och i något fall närvara som stöd vid rättegång. Dessa stödåtgärder tillhandahölls även till de kvinnor som bodde i det skyddade boendet.

Q-jouren engagerade sig även i förebyggande arbete bland annat i form av föreläsningar för andra kvinnojourer och socialtjänsten.

Under juni månad år 2010 beslutade Länsstyrelsen i Stockholms län om fortsatt utvecklingsmedel till SAN och RFHL Stockholm för projektet *Q-jouren, kvinnojour för missbrukande kvinnor*. Projektet pågår och slutdatum för projektet är 2011-12-31.

5. Förstärkning Alla kvinnors hus grundverksamhet

Föreningen Alla kvinnors hus

Alla Kvinnors Hus (AKH) erbjuder skydd, stöd och rådgivning, arbetar utåtriktat med utbildning, opinionsbildning samt förebyggande verksamhet i första hand riktad till ungdomar. Verksamheten är organiserad i tre huvudområden: Kvinnojour, Barnjour och Team för Våldtagna Kvinnor.

Kvinnojouren ansvarar för det skyddade boendet med plats för elva kvinnor och deras barn. AKH är det enda boendet i Stockholm som kan ta emot mammor med tonårspojkar. I Kvinnojourens verksamhet ingår även telefonjour, enskilda stödsamtal samt samtalsgrupper som främst vänder sig till kvinnor som inte bor i det skyddade boendet.

Ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län

Under år 2007, 2008 och 2009 ansökte SAN, i samarbete med AKH, om bidrag för att utveckla verksamhet för de nya målgrupperna tonårspojkar och äldre kvinnor.

I ansökan år 2007 framfördes att kvinnor med söner (13-18 år) till viss del undvek att söka skydd och sönerna kunde uppleva att de utgjorde ett hinder för förändring. AKH ville uppmärksamma och utveckla stödet till dessa kvinnor och tonårspojkar. AKH ville även nå äldre kvinnor och utveckla stödet till dem. Köerna till den öppna stödverksamheten var långa. AKH behövde rekrytera, utbilda och handleda fler volontärer för att möta den växande efterfrågan.

Länsstyrelsen beslutade under perioden år 2007-2009 att bevilja SAN och AKH sammanlagt 1 575 000 kronor för att stödja AKH. Beviljade medel skulle användas till följande.

- Anställa personal för att utveckla verksamheten mot de nya målgrupperna tonårspojkar och äldre kvinnor
- Utbildningar och informationsmaterial

Projektperiod

2008-01-01 – 2010-12-31

Projektets erfarenheter

Under projektperioden framställde AKH en broschyr om deras arbete riktat mot tonårspojkar som spreds till samarbetspartners och de som besökte verksamheten. De pojkar som bodde på AKH tillsammans med sina mammor fick en kontaktperson som stöd i vardagen. I samtal med sina kontaktpersoner fick pojkarna bland annat samtala om skuld och skam, vilket är vanlig förekommande känslor hos pojkar som hamnar i dessa situationer. Under projektperioden hade AKH sju individuella stödkontakter med tonårspojkar.

AKH tog även fram ett specialanpassat program för tonårspojkar som omfattar 15 gruppträffar. Syftet med varje gruppstillfälle är att ge ny kunskap och ge tonårspojkarna möjligheten att inse att förändring är möjligt. AKH ville lära ungdomarna att bättre känna igen och förstå sina känslor och att hantera sin ilska. Avsikten var att starta en tonårsgrupp med 6-8 deltagare men det gick ej att genomföra då det var svårt att rekrytera pojkar till gruppverksamheten. AKH tror att det berodde på att tonårspojkarna ofta ”tog parti” för sina pappor med rädsla för att de skulle bli behandlade som sina mammor om de ställde sig bakom henne. AKH menar också att de flesta tonårspojkar hade svårt med tilliten vilket försvårade medverkan i grupp.

I arbetet med att utveckla stödet till äldre våldsutsatta kvinnor informerade AKH samarbetspartners om att de ville nå målgruppen. Vid utbildning hos Svenska Bostäder informerade AKH om målgruppen och avsikten att starta stödgrupper för dem. Även informationsmaterial togs fram för att fördela i deras fastigheter. Någon separat grupp för äldre kvinnor startades inte då det var svårt att rekrytera kvinnor till gruppverksamheten. En av orsakerna var att cirka hälften av kvinnorna hade svårt med svenska språket. De kvinnor som gick i gruppsamtal gjorde det med andra kvinnor oavsett ålder. Enligt AKH fungerade detta ganska bra.

Gruppen äldre våldsutsatta kvinnor fick individuellt stöd under tiden de bodde på AKH. AKH ansåg att de hade bra metoder och former i sin befintliga verksamhet som gick att använda för målgruppen äldre våldsutsatta kvinnor därav valde de att inte utveckla några nya metoder. Sammanlagt kom AKH i kontakt med cirka 15 stycken äldre kvinnor under projektperioden.

Under projektperioden anordnade AKH öppna föreläsningar för bland annat personal inom socialtjänsten. Varje projektår genomfördes en volontärutbildning som innehöll 12 träffar. Utbildningen handlade bland annat om våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

En svårighet i projektet enligt AKH var att det var svårt att rekrytera personer till projektet. Positiva erfarenheter var de manualer och rutiner som utarbetades för hur de ska möta målgruppen tonårspojkar i behov av stöd. Eftersom utvecklingsmedel beviljades till att utveckla verksamheten mot nya målgrupper, gav det AKH möjlighet att använda befintlig personal till deras grundverksamhet, vilket gav högre personaltäthet och ökad kvalitet i AKH grundverksamhet.

Under juni månad år 2010 beslutade Länsstyrelsen i Stockholms län om fortsatt utvecklingsmedel till SAN och AKH för projektet *Förstärkning Alla kvinnors hus grundverksamhet*. AKH arbetar med att försöka få ihop gruppverksamhet för de

nya målgrupperna. De "lobbar" hela tiden för projektet i kontakten med olika samarbetspartners. Länsstyrelsen har i sitt beslutsmeddelande uppgivit att projektet ska ha minst en grupp för tonårspojkar under året. Projektet pågår och slutdatum för projektet är 2011-12-31.

6. Utvecklingsmedel till Västerorts kvinnojour

Föreningen Västerorts kvinnojour

Västerorts kvinnojour startades i april år 2007 efter att Länsstyrelsen i Stockholms län i februari månad år 2007 beviljade föreningen 140 000 kronor för uppstartande av verksamheten.

Föreningen erbjuder stöd och rådgivning till våldsutsatta kvinnor och vid behov startas stödgrupper. Föreningens ambition är att ha flerspråkiga jourkvinnor samt personal som har specialkunskap rörande funktionshinder. Västerorts kvinnojour är en lokal verksamhet och riktar sig främst till kvinnor boende i Bromma, Spånga-Tensta och Hässelby-Vällingby.

Ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län

Under år 2007, 2008 och 2009 ansökte SAN, i samarbete med Västerorts kvinnojour, om utvecklingsmedel för att utveckla verksamheten inom Västerorts kvinnojour.

I ansökan till länsstyrelsen år 2007 framfördes att Västerorts kvinnojour för att kunna fortsätta bedriva och utveckla sin verksamhet var i behov av en deltidsanställd jourkvinna som kunde informera om verksamheten, svara i jourtelefonen, ta emot besök samt rekrytera och samordna volontärer.

Länsstyrelsen beslutade under perioden år 2007-2009 att bevilja SAN och Västerorts kvinnojour sammanlagt 950 000 kronor för att utveckla Västerorts kvinnojour. Beviljade utvecklingsmedel skulle användas till följande.

- Finansiering av anställd på kvinnojouren
- Utbildning av personal och volontärer

Projektperiod

2008-01-01 – 2010-12-31

Projektets erfarenheter

Under projektperioden gav Västerorts kvinnojour kontinuerligt stöd till utsatta kvinnor genom telefonsamtal, enskilda stödsamtal och samtal i grupp. En viktig

del i verksamheten var att stödja kvinnorna i kontakten med myndigheter till exempel socialtjänsten, Migrationsverket och Skatteverket. Västerorts kvinnojour hade en stödgrupp som träffades en gång per månad. Stödgruppen bestod av 5-6 kvinnor och sammanlagt medverkade 15 kvinnor under projektperioden. För att utveckla verksamheten utarbetades checklistor och rutiner. Volontärer erhöll checklistor som stöd i det dagliga arbetet. Rutiner för de boende utarbetades och Västerorts kvinnojour upprättade även rutiner för hur de skulle ta emot kvinnor och barn i verksamheten. Utbildning för volontärer genomfördes och varje utbildningstillfälle innehöll cirka tio träffar och pågick kontinuerligt under projektperioden. Även personalen utbildades och deltog på konferenser.

Under projektperioden arbetade Västerorts kvinnojour bland annat förebyggande genom att sprida informationsfoldrar om verksamheten till barnavårdscentralen, mödravårdscentralen, apotek, vårdcentraler och ungdomsmottagningen.

Västerorts Kvinnojour upplevde att det var svårt att stödja de kvinnor och barn som inte hade någon förankring i Sverige. Mycket arbete ägnades åt att få personnummer och pass till dem. Stödet från socialtjänsten i dessa frågor var begränsat. Framgångsfaktorer under projektperioden var bland annat de utbildningar som styrelsen och volontärerna genomgick.

Sammanlagt kom Västerorts kvinnojour i kontakt med 1128 kvinnor via telefon eller besök. Spridandet av informationsfoldrar och kontakterna med förvaltningar, kyrkan och kvinnliga invandrarföreningar medförde att fler kvinnor fick reda på att Västerorts Kvinnojour fanns som stöd.

Under juni månad år 2010 beslutade Länsstyrelsen Stockholms län om fortsatt utvecklingsmedel till SAN och Västerorts kvinnojour för projektet *Utvecklingsmedel till Västerorts kvinnojour*. Projektet pågår och slutdatum för projektet är 2011-12-31.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen kan konstatera att flera av projekten har varit framgångsrika och att beviljade utvecklingsmedel har betytt mycket för föreningarna och deras verksamheter.

I projektet *Q-jouren, kvinnojour för missbrukande kvinnor* fick flertalet våldsutsatta kvinnor med missbruksproblematik adekvat stöd och gavs möjlighet till en bättre livssituation.

I projektet *Förstärkningsmedel till Terrafem Stockholm* ökade stödet till kvinnor av utländsk härkomst och kvinnorna gavs även möjlighet till juridisk rådgivning. Utöver detta kvalitetssäkrades verksamheten genom en verksamhetsledare som styrde arbetet och ordnade utbildningar till de som arbetade på jouren.

I projektet *Utvecklingsmedel till Västerorts kvinnojour* kvalitetssäkrades också verksamheten genom en anställd i föreningen i kombination med utbildning till verksamma inom föreningen.

Förvaltningen kan även konstatera att i vissa fall var det svårt nå målsättningarna i de olika projekten.

I projektet *Förstärkning Alla kvinnors hus grundverksamhet* var det svårt att nå målgrupperna äldre kvinnor och tonårpojkar. Under tre år arbetade Alla Kvinnors Hus för att starta gruppverksamheter för målgrupperna men lyckades inte. Dessutom var antalet äldre kvinnor och tonårpojkar som erhöll individuellt stöd begränsat i förhållande till längden på projektet. Även om utvecklingsmedlen inte nådde hela vägen fram till målgrupperna medförde de att Alla Kvinnors Hus grundverksamhet gavs större möjligheter att ge adekvat stöd till utsatta kvinnor. Föreningen bedrev även informationsinsatser och utbildningar om målgrupperna. Förvaltningen kommer inför nästa eventuella ansökan om utvecklingsmedel hos länsstyrelsen att göra en fördjupad genomgång av projektet och bedöma eventuellt behov av ändrad inriktning och om SoN även fortsättningsvis ska vara huvudman för projektet.

I delprojektet *Mötesplats/gruppverksamhet* inom Unga Kvinnors Värn var det få kvinnor som deltog i verksamheten. Delprojektet har dock bara pågått i ett år och förvaltningen kommer under år 2011 att följa utvecklingen i deras verksamhet för att bedöma eventuellt behov av ändrad inriktning och om SoN även fortsättningsvis ska vara huvudman för projektet.

I projektet *Stödboende för våldsutsatta kvinnor/unga*, inom Terrafem, var det under år 2008/2009 komplikationer gällande projektets genomförande. Förvaltningen och Terrafem löste tillsammans situationen och idag fungerar samarbetet bra. Förvaltningen kommer dock att följa projektet under år 2011 då Terrafem uppgivit att stödboendet successivt övergått till att likna ett skyddat boende. Utvecklingsmedel från länsstyrelsen är avsedda för ett stödboende och inte ett skyddat boende.

Förvaltningen anser att samarbetet med samtliga föreningar har fungerat bra under projektperioden. Förvaltningen föreslår att socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Länsstyrelsen i Stockholms län.